

Джола О. А. Гра в навчально-виховному процесі як засіб формування комунікативних навичок дітей у закладі дошкільної освіти / О. А. Джола // Abstracts of I International Scientific and Practical Conference «Modern methods for the development of science», January 09 – 11, Haifa, Israel, 2023. – P. 226-229.

ГРА В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ДІТЕЙ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ

Джола Ольга Анатоліївна

магістр

Національний університет «Чернігівський колегіум»

імені Т. Г. Шевченка

Науковий керівник: Колісниченко А. В.

Як зазначено у Законі України «Про освіту», засадами державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності є єдність навчання, виховання та розвитку (ст. 6 Закону України «Про освіту»). Виховання органічно поєднане з процесом навчання дітей, опанування основами наук, багатством національної і світової культури. Єдність навчання, виховання і розвитку забезпечується спільними зусиллями всіх учасників освітнього процесу. Характер виховання повинен передбачати глибоке розуміння вихователем природи вихованців, їх індивідуальних рис і можливостей, поваги до особистості дитини, постійно дбати про її гармонійний розвиток, встановлення взаємин співробітництва у навчально-виховному процесі. Успіх виховного процесу залежить від відносин між вчителем і учнем, які повинні будуватися на основі співдружності, співробітництва і ділового партнерства [2]. Саме тому особлива увага приділяється ролі педагога в процесі формування у дітей певних поведінкових патернів і компетентностей для досягнення кінцевої мети освіти – становлення всебічнорозвиненої гармонійної особистості. Спираючись на вищезазначене, стверджуємо, що «викладачі повинні бути не лише координаторами чи керівниками заходів, але й співучасниками й натхненниками творчості, адже виховна робота – це той аспект формування особистості, який просто не можна відкласти на потім» [6; с. 306, 313].

Організуючи комфортне виховання та навчання дітей дошкільного віку, важливим завданням педагога є приділити увагу його формі [6; с. 311]. Ще в роботах А. Макаренка та М. Монтесорі було обґрунтовано ключову роль гри в навчально-виховному процесі. «За допомогою гри можна прищепити дитині всі необхідні йому знання, комунікативні навички, вміння правильно висловлювати свої думки, почуття і т. д. Саме в грі діти вчаться спілкуванню один з одним, підпорядковувати свої інтереси інтересам інших. Гра сприяє

становленню довільної пам'яті, уваги і мислення дитини, створює реальні умови для розвитку багатьох навичок та вмінь, необхідних дитині для успішного переходу до Нової української школи» [3]. Найпростішими варіантами ігор ми вважаємо класичні «Що відбувається на картинці?», «Придумай історію», «Угадай предмет», «Двадцять запитань» тощо [1]. Вони допомагають зміцнити вихователю зв'язок із дитиною та навчити її лаконічно й чітко висловлювати власні думки. Окрім зазначених базових ігор, освітній портал «Всеосвіта» пропонує активно залучати до навчально-виховного процесу ігри на розвиток комунікативних навичок, які допомагають сформуванню здатності до співбесіди, співпраці, а також самоконтролю й самоаналізу, які сигналізують про міру усвідомленості кожним учасником його індивідуального процесу навчання [5]. Базовими іграми для розвитку комунікативних навичок вважаються ігри в парі. Освітній портал «всеосвіта» пропонує сет із ігор «Місток», яка тренує взаєморозуміння між дітьми; «Так чи ні», яка розвиває навички комунікації через мову жестів, тощо. Важливим ігровим кластером є такий їхній тип, що залучає формування правильного емотивного спілкування. До таких ігор відносяться «Стати іншим», коли дитина пропускає через себе почуття іншого персонажа; «Покажи почуття», яка допомагає контролювати мімічне підсвідоме вираження своєї антипатії / симпатії; «Приміряння ролей», яких є тільки три – агресія, невпевненість, упевненість, і в контексті вищезазначених емоцій учасник має імітувати події, обирати варіанти вчинків. Останній тип ігор допомагає розуміти свої та чужі почуття, «правильно їх виражати і повноцінно переживати» [3]. Розробники парціальної програми пропонують додати ще «Інтерв'ю», «Дражнилки», «Давай поговоримо». Особливо цікавою з психологічної точки зору ми виділяємо гру «Клубочок»: діти сідають півколом, ведучий – навпроти. Ведучий намотує кінець нитки собі на палець, а потім кидає клубок комусь із дітей, ставлячи при цьому якесь запитання. Діти кидають клубок і ставлять питання один одному, щоб нитка об'єднала усіх учасників кола. Цінність гри полягає в її діагностичному характері, адже відразу можна виявити дітей, які мають труднощі в спілкуванні та вжити відповідних корегувальних заходів [4; с. 27-32]. Прослідкувавши дієвість використання ігор для формування комунікативної компетенції у дітей дошкільного віку, робимо висновок, що «навчаючись в ігровій формі, діти не втрачають інтерес, увагу, швидше показують результати» [5; с. 207].

Список літератури

1. Веселі ігри для розвитку навичок спілкування. <https://childdevelop.com.ua/articles/leisure/4639/>
2. Деякі питання організації виховного процесу у 2021/2022 н. р. щодо формування в дітей та учнівської молоді ціннісних життєвих навичок.

Лист МОН № 1/9-362 від 16.07.21 року.
http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/83135/

3. Ігри на розвиток комунікативних навичок дошкільників
<https://vseosvita.ua/library/igri-na-rozvitok-komunikativnih-navicok-doskilnikiv-140276.html>
4. Піроженко Тамара, Хартман Олена, Палієнко Катерина, Павленко Майя. Методичний посібник до парціальної програми з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей від 4 до 6-7 років «Вчимося жити разом». Київ: Алатон, 2016 – 112 с.
5. Харицька С. В., Колісниченко А. В. Інтенсифікація концепції інклюзії в сучасних соціально-педагогічних доктринах та літературних студіях дизабіліті / С. В. Харицька, А. В. Колісниченко // Актуальні питання гуманітарних наук. – Випуск 47. Том 1– Дрогобич, 2022. – С. 207-213.
6. Харицька С. В., Колісниченко А. В. Проблема адаптації форм виховних заходів до сучасних вимог дистанційного навчання / С. В. Харицька, А. В. Колісниченко // Перспективи та інновації науки Серія: Педагогіка. Психологія. Медицина. – Випуск №8 (13), 2022. – С. 306-315.